



# LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR  
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA  
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico  
y Extranger, 2'50

Una obra famosa



—«La Revolució del 68?»

—Está completamente agotada, pero ara 'n preparém una segona edició.

## LA SENMANA DE DIJOUS A DIJOUS

**E**n Maura s'ha portat com un home ab en Montero Ríos. En Montero va donar á n'en Maura prop de un centenar de diputats perquè constituir la minoria més numerosa que s'ha vist mai en el Congrés, y ara en Maura, valentse dels

seus amics dels Ajuntaments y Diputacions, ha proporcionat á n'en Montero el número de senadors necessari perquè en l' Alta Càmara pugui constar el govern ab una majoria, encare que petita, suficient pera tirar endavant. Favor per favor; obsequi per obsequi; atenció per atenció, y visca el renovat pacte del Pardo! y endavant y fora el torn pacífic dels vividors de la política monàrquica!

Pero á pesar de aquestas conxorxas entre 'ls rabadans, las coses al govern no li pintan massa bé.

Els ministres acaben de passar l'estiu sense fer res, xalantse alegrement, y ara que se 'ls ne ve á sobre un períoda parlamentari, no tenen tela tallada per entretenir als pares y als avis de la patria.

Pero, no per aixó s'apuran, que per sabut se deixa qu'entre ells predomina l'opinió de que 'l govern s'ha fet per disfrutarlo, no per exercirlo. Y l'disfrutarán mèntres puguin.

Fent cas omis de las necessitats del país, cada dia més imperiosas y terribles, en Montero Ríos ha

trassat un projecte de reforma electoral, que no cura res, y un altre projecte sobre incompatibilitats que no arribarà á ser llei, perquè 'ls que cobran del Estat no ho consentirán. Ja algun periodich de la comunió monàrquica ho diuhen ben clar: —¿Cóm es possible, en un país en que 'ls diputats y 'ls senadors no cobran dietas, privar d' exercir aquests càrrecs als que, faltats de medis, s' agencian un sou pera poderlos desempenyar?

Decididament, en Montero Ríos no sab com pas-

sar el temps, y promou aquesta classe de qüestions, sense sortida ni solució, perque no dignin que no s'occupa de la cosa pública. El país demana grans resolucions, y ell combina xaradas y logografis per entreteniment dels seus contellus.

Y entre tant, dintre del ministeri tot son dificultats y disgustos. No hi ha ministre que no intenti aumentar la consignació del seu respectiu departament, trobat l' oposició del de Hisenda que 'ls diu que no s' pot desnivellar el presupost. Mes alguns no s' entenen de rahón y anuncian la seva resolució de dimitir y promoure una crisi de bonas á primeras. ¡Bonich comensament de temporal! Encara no s' ha tirat teló y ja hi ha còmics que amenaçan ab declarar-se en *huelga* si no se 'ls concedeix tot lo que demanan. El mateix Montero Ríos està leri leri. El poder l' amohna y 'ls temuts catarros de la tardor l' amenassan. Pera 'ls cas de que s' impossibilités, diuhen que ja ho té tot pensat: se retira; pero evitant que vagin á ocupar el seu puesto en Moret, en Canalejas ó qualsevol altre dels que 's proposan sustituirlo. Pera 'ls cas de que tingui de retirarse, entregará el timó al Sr. Echegaray, creyent sens dupte que ningú té tants recursos com l' eminent dramaturg per acabar de una manera ó altra la comedia.

Aquest espectacle botxornós de marasme y descomposició coincideix ab el XXXVII aniversari de la gloriosa Revolució de Setembre.

¡Y qué poch se recordan d' aquell gran succés alguns elements dels que més contribuiren á realisarlo!

No en vā, á copia de claudicacions y apostassías, l' han anat convertint en sustancia pera sas insaciabiles concupiscencias.

Veritat es que per anarse'n de dret al rebost s' han apartat del bon camí, y per aproximar-se á la monarquia s' han apartat del poble. Y 'l poble ja no 'ls coneix com no signi per odiarlos y escarnirlos.

Ja no 'ls queda ni un sol àtom d'autoritat pera parlar en nom de la Revolució: si tractessin de commemorar el seu aniversari semblaria que proferissen una blasfemia.

Sols el poble republicà té dignitat suficient pera ferse seva aquella herència de recorts honrosos, y prepararse á alsar de nou la revolucionaria bandera que á l' any 68, en una època potser menos oprobiosa que la que avuy estém atravessant, tingue virtut bastant pera triomfar al crit decorós y enèrgich de «Visca Espanya ab honra!»

PEP BULLANGA



## Conmemoració

A siguit una pensada lluminosa, acertadísima, com totas las sevas, la que ha tingut en Lerroux, pera conmemorar dignament el XXXVII aniversari de la gloriosa Revolució de Setembre.

Pera apreciar de una manera deguda tota la significació y tota l' intenció qu' entraña precisa ferse ben bé càrrec de la situació de Barcelona en els días actuals, en què s' están operant indubtablement els preludis de una nova revolució, si més difícil de realisar en l' ordre material dels fets, que la que tingue efecte en 1868, molt més fonda y trascendental que aqueixa, més rica en ideas y aspiracions y sobre tot més conscient y més fortement arrelada en l' esperit del poble.

Aquella fou consumada en honor á las ideas lliberals oprimidas y desconeigudas. La que 's prepara té per objectiu principal la redempció y la significació de la patria espanyola fins á convertirla en terra fertil, purgat totalment d' herbas danyinas, ahont per fi germinin, floreixin y granin las ideas progressivas en tots els ordres de l' activitat humana.

Aquesta necessitat se vé sentint imperiosament á Espanya desde l' any 1898, l' any del desastre, l' any de la liquidació dels governs de la restauració borònica.

Mes la liquidació aqueixa ab tot y ser tant apremiant desde 'ls primers moments, s' ha anat demorant un any y un altre any en perjudici creixent de la nació espanyola. No 's realisá des de bon principi per falta de una orientació convenient què unis en un instant las energies de tots los espanyols amants de la patria. A l' hora del naufragi, aferrats en les desflasses de les esquadras aniquilades y de las colònies perdudes, entre l' esglay y 'l marasme y 'l desconcert dels bons patriots, procuraren salvarse, y en efecte, conseguiren surar, els errors y els vicis tradicionals, y ab ells els homes que 'ls personificaven.

Totas las tentatives encaminades á acabar definitivament ab aquells vicis y errors, y 'a prescindir per sempre més dels polítics que ab sas torpesas y concupiscencias y ab sas crims de lesa-patria els encarnavan, resultaren completament estérils.

Fracassà llàstimosament la titulada *Unió nacional* formada per elements valiosos del Comers, de la Indústria y de la Proprietat, per no haver atinat á comprender qu' era necessari prescindir en absolut de las caducades institucions, y que si's volia fer feyna nova s' havia de fer ab màquina també nova. Per això, per massa timorata, per empenyarsse en realisar exclusivament una especie d' evolució pacífica, que sols afectava als interessos materials, no pogué contar aquell moviment ab l' esperit de las masses treballadoras, essencialment revolucionaries per instant y per necessitat, y 'l seu esforz se disolué en la impotencia.

Els fracassats de la política monàrquica s' rigueren sempre dels qu' en loch d' ensenyarlos el puny ab virilitat, doblegavan l' esquena davant de las ins-

titucions y davant d' ells en servil reverència, pera demanarlos 'ls tan sols que procuren esmenar-se y qu' en lo successiu siguessin bons minyons.

Ja s' cuidaren els fracassats de la política monàrquica de respondre's com ells sols podian fer-ho: sembrant entre 'ls de la *Unió nacional* la desconfiança y 'l desgabell, y en útim extrém corrompent d' entre ells als que 's deixaren estimar.

Així, molts dels més significats en aquella campanya, anaren á nudrir las files dels partits monàrquics, mentre els més dignes, els incorruptibles, se tancavan á casa seva abrumats pel seu fracàs.

\* \*

A Catalunya, la regió més viva y fortá d' Espanya, s' iniciaren dos moviments: el regionalista y 'l republi-

C. L' un de caràcter burgès; l' altre de caràcter popular. Aquell, híbrid y heterogèneo; aquest concret y precís. El regionalista circumscriu á Catalunya; el republi-

C. No 's necessitava ser profeta per comprender quins dels dos, á la fi, havia de predominar en detriment del altre, per la forsa de la rahó y per la rahó de la forsa.

El moviment regionalista va començar ab gran empenta pel número considerable d' elements di-

C. versos que sumaren els seus esforços. Als reivindicadors de la personalitat històrica de Catalunya, que havien formulat sas aspiracions en las anacròniques

discordia, de confraternitat generosa y no d' egoisme exclussivista; precisa, en fi, evidenciar que tendeix á enfortir las condicions de vida de un gran Estat, á fi de que alcansi la importància mondial que li correspon, y no á afliuxar sos vincles, á debilitar sas forses, á desintegrar sos elements.

Y això es lo que no ha sabut demostrar fins ara el regionalisme català. Sas protestas d' espanyolisme de pura fórmula han quedat desmentidas constantemente per sos actes desatentats, de tal manera que Catalunya, criada á ser ab rahó y justicia la salvadora de la nació espanyola, ha estat en moltes ocasions en perill de perdre l' afecte y la simpatia d' Espanya entera. Gracias s' ha de donar al vigorós moviment republicà, si ha conseguit encare conservarlas.

\* \*

Y aquí som.

El moviment republicà es un moviment essencialment català, porque sempre Catalunya s' ha distingit per sa adhesió entusiasta á las tendencias adelantadas y progressivas; y al mateix temps qu' esencialment català es també espanyol, per concordar perfectament ab las aspiracions de una gran part de la nació, la més forta, la més alentada, la qu' encara conserva condicions de vida pera salvar á la nostra espanyola.

Tant com repugna, fora de Catalunya, el regionalisme ó el nacionalisme català ab sos ribets de separatista, y del separatisme pitjor qu' es el moral, es

tas tupinadas dignas sols dels cacichs més desenfadtats, cal apartarne l' estómach ab escarafalls.

Aclaparats estavan, quan tot d' una la torpeza de un governador mal aconsellat, que tractà d' ultrajar la bandera de las quatre barras, volguda de tots els catalans, semblà que 'ls anava á revifar. Pero l' èmul d' en Kropotkin, famós com ell per las seves retirades, s' feu enrera, y la manifestació de las banderas ab que 'ls companys de causa tractavan de assombrar al món enter, resultà al cap-de-vall la demostració més esquifida y més neula de la seva impotencia.

Ja no serveixen ni per donar aire á las seves protestas masclles ab unas quantas canas de llustrina.

\* \*

Y en aquest punt es quan se presenta l' intrépit, l' infatigable Lerroux, diuent:

—La protesta qu' ells no han sapigut realisar, la portaré á terme 'ls republicans de Barcelona. Protestaré á la nostra, no d' odi, sino de amor á Espanya; no de desdén, sino d' afecte á Catalunya, que tan gran es el nostre cor pera sentir y estimar, qu' en ell hi caben y s' hi troben bé Catalunya, Espanya y l' idea de República.

Y aquella protesta será franca y lleal com el nostre caràcter. No amagarem hipòcritament el seu obiecte, per eludir responsabilitats, com ells que diquerem dedicarla á la Verge de la Mercé, Patrona de de Barcelona. Nosaltres la dedicarem, ab el cor obert y sense màscara, al recor de la Gloriosa Revolució de Setembre de 1868, recor alentador de santas esperances.

Ordre del dia.—Dissapte dia 30. Al vespre meetings en tots els Centres republicans de Barcelona.

Diumenge dia 1 de Octubre.—Al matí festival en las Arenas de Barcelona, ab assistència de totas las agrupacions republicans, escolas laïcas, societats corals, etc., etc. Reparto de cistellets ab berenar als nens. Execució dels himnes *Gloria á Espanya*, *Els nets del almogàvers* y *La Marsellesa*. Discursos per tres oradors en representació dels republicans de la ciutat, de la regió y de la nació. Distribució de flors á las donas y de rams de llorer als homes y als nens.

A la tarda.—Gran aplech en el Coll, reproduintse l' hermos espectacle que ha donat sempre allí el gran partit republicà de Barcelona.

Y tots aquests actes se realisaran sota 'ls plecs de tres banderas, totas tres igualment volgudes pel cor de tot bon republicà; la de Catalunya, la d' Espanya y la tricolor republicana: tres banderas que son tres símbols refundits en un sol y armònic concepte: Autonomia, Patria y República: els medis y el fi de las nostres horradas aspiracions.

Anemhi tots.

Y aquella Revolució del any 68, que molts dels revolucionaris desnaturalisen torpement, demostraré que viu encare dintre de la nostra ànima, dintre de l' ànima del poble espanyol, per esbandirla y donar els fructs de salvació que de nosaltres esperan aquí y fora de aquí tots quants encare conservan integra la fe en la salvació d' Espanya.

P. K.

## Remembrans



El 29 de Setembre es un dia de grans records. Impossible olvidar una feta xa que conmemora un dels fets més trascendentals de l' Espanya moderna: la cayuda de un tron secular de dret diví, á l' empeta formidable d' un poble cansat de opressió y avergonyit de las liviandats dels alts poders qu' eran desde temps immemorial el seu pa amarrat de cada dia.

Perdè'l poble la paciència, y havent trobat en l' exèrcit de la patria el bras de la justicia venjadora, logrà demostrar ab un acte de forsa que á Espanya no hi havia altre dret diví que la voluntat soberana de la nació.

Trenta set anys van transcorreguts desde aquell dia memorable, en que 'l mateix sol iluminà el camp de Alcolea sembrat de cadàvers y orejats pels ayres de victòria; una cort atravessant trista y abatuda la frontera francesa, y 'ls esclats dels més delirant entusiasme popular desbordantse arreu per tota la nació, ab ansias renovadoras.

Cad' any en semblant dia 'ns sembla veure encare vagar per l' espai las sombras sinistras dels homes que ab els seus actes desatentats feran necessari aquell acte que 'ls sembla impossible, tal era l' engreiment de que se sentian posseïts. En remolí 'ns apareixen els que, á titul d' hereus de l' Odónell y de 'n Narváez, investits de la confiança regia, apoyats per las camarillas cortesanes y disposant de la forsa pública, l' última rahó dels tirans, se consideravan invincibles. Y no obstant, á la primera bufada del huracà revolucionari foren arrastrats com brins de palla.

Darrera d' ells, com si encare 'ls empayessin, apareixen las sombras dels héroes de la Revolució, dels homes que hi portaren el seu esperit, com en Riberò, dels que hi aplicaren l' esforç del seu bras, com en Serrano, en Topete y en Prim. Aquest sobre tot se 'ns presenta á manera de gegant que sobrepuja l' estatura de tots els seus companys, imponentse's y redunitolos quan ab veu de tró profereix tres *jamays!* contra la missaga destronada dels Borbons.

Sens dubte aquell rasgo d' energia y de conseqüència revolucionaria fou el qu' en la sombra armada 'ls bras dels assassins que havien d' acabar traïs a l' esbrinat dels misteris d' aquell crim aleixos y encarnada en un home de geni y d' energia sobrena, que á sobreviure algun temps hauria donat a sos tres famosos *jamays!* contra la missaga destronada dels Borbons.

\* \* \*  
Y no fou això, perque estaría escrit que no havia de ser.

Bases de Manresa, s' hi ajuntaren els disgustats pels abusos del poder central y pels excessos del caciquisme; y ab menor dossi de bona fé qu' ells, els reaccionaris de tots els pelatges, que trobaven en el desvetllament del catalanisme una magnífica ocasió de distreure a l' opinió catalana dels grans problemes polítics, religiosos y socials que agitan avuy al mon modern; com s' hi ajuntaren també un bon esplet d' ambiciosos, procedents de tots els partits monàrquics, que no havent pogut fer farolla dintre d' Espanya, s' figuraven poderne fer en el circuí més reduït de Catalunya.

Aquesta mescolansa d' elements refractaris á tot esperit de cohesió, aquest poti-poti d' aspiracions nobles, encare que impracticables, y de mesquines concupiscencies; aquest camp mal abonat de germà, convertit á cada pas en un envernat vesper d' odis, rancuniu y rivalitats era impossible que prosperés, era impossible que produxis altre resultat que 'l trist espectacle de sa propia y creixent descomposició.

Y es que si la idea autonòmica tanca en si mateixa una vivificant virtualitat regeneradora, precisa ferne una idea eminentment nacional, y no restrinğıda á una sola regió; precisa basarla en un amor tan gran y incondicional á la patria espanyola com pugui serlo 'l que se senti per la regió mateixa; precisa demostrar ab paraules y ab fets, ab impulsos y sentiments qu' es una idea armónica y no de

ben rebuda l' aspiració autonòmista concordada ab la forma republicana.

No 's comprén que una regió qu' es dintre d' Espanya la que més ha prosperat fins dintre de las mas les condicions del Estat espanyol, pretengui, á titul de alcansar una prosperitat major, per altra part molt problemàtica, fer vida apart, sols perque veu al Estat abatut, malalt, desconcertat, quan un deute de agrahiment y fins son propi interés li aconsella aplicar las seves forses totas y sus poderoses iniciativas á la salvació del Estat espanyol, que implícita, després de tot, la salvació de la mateixa Catalunya. En l' ordre econòmic, per tenir á Espanya son únic mercat. En l' ordre polític, perque ningú està avuy en millors condicions que Catalunya per exercir la hegemonia dintre de la nació espanyola. En l' ordre moral, perque en la vida dels pobles lo mateix qu' en la dels homes el ben obrar porta aparellat en si mateix la millor y més alta recompensa.

Vegis sino com el moviment regionalista ha anat de fracàs en fracàs fins arribar, en las últimes eleccions á lo que 'ls francesos ne diuhen la *dégringolade*. En elles ho ha perdut tot, hasta la propia estació. De sos concomitancies y conxorxs ab els caciquistes n' han sigut espectacle vergonyós la major part dels districtes de Catalunya ahont han llyutat candidats seus. Mes del que han donat á Barcelona, ab la renyina alevosa ab que s' han disputat las dos actas de minoria, y ab las mal cuber-

La conseqüència natural y lògica de una revolució antídinàstica havia de ser la República. Se destronà una dinastia, però s'conservà la institució, lo qual equivalia a mantenir perenne'l perill de una restauració borbònica.

Y aquesta sobrevingué, à favor de las discordias dels elements revolucionaris, traïdorament fomentades pels elements que venian preparantla. Poch se cuidaren ells de las desditzas de la patria, encesa en tres guerres intestinas, ab tal de lograr el seu objecte, de dominar novament sobre'l país. Ans monàrquichs que patriots, aquesta havia de ser per sempre més la seva norma.

Per això, com el gat escaldat del adagi, que ab aquya tebia'n té prou, recordant el fet revolucionari, fingiren transigir ab la Revolució. Digueren acceptar la major part dels seus principis, sens altra idea que corrompre's i desacreditarlos. No podian destruirllos ab un acte de violència, tan arrelats estaven en la conciencia nacional, y aplicaren la seva mònita sofisticants burdament, privantlos de tota la seva eficacia.

Aixís han anat convertint tots els drets estatutius pera'l progrés de la nació en privilegi de determinades entitats, enemigas sistemàtiques del progrés. El dret de associació, el dret de manifestació, la llibertat d'ensenyansa sols els en permeten practicarlos sense còrtapissas ni restriccions de cap classe als ultramontans y reaccionaris empedernits. El sufragi universal, en mans dels monàrquichs y ab l'ajuda dels cacichs, s'ha convertit en un sistema de trampe universal. La nació, que hauria de ser l'única soberana en quant a marcar las orientacions de la política, viu fatalment condemnada a un estat de subjecció tan irritant com vergonyós. No es la nació qui nombra'sis seus representants en Corts: els imposan els vividors del torn pacifich, que no reparan en valders dels medis més reprobats. Si governan els conservadors, es elegida sempre una majoria conservadora; si manan els liberalis, es elegida sempre una majoria liberal. Dat cas que governés el moro Muza, la majoria seria irremisiblement de moros.

Aixís es com se desnaturalisa y s'escarneix una de las més grans conquistas de la gloria Revolucionaria de Setembre, aquella per la qual fou concedit al poble el dret de regirse y governarse per intermediacio dels seus representants lliurement elegits. Y'l poble ha de soportar aquesta tiranía mansa y corruptora, cent voltas més abominable y pernicioса que la tiranía franca y brutal dels temps que precedieren a la Revolució. Aquesta, à lo menos, al negar el dret, provocava l'affirmació del mateix en la conciencia pública, omplia'l cor dels bons patriotas de santas esperances, y enardiа'l esperit liberal, asseledat de justicia.

Auy, en cambi, se desconfia de las ideas, que se las té per irremediablement sofisticadas, y's desconfia també dels homes descascats que, proclamantlas, han conseguit elevarse, per escarnirlas sense pudor, desde'l gobern.

\* \*

Un home que ab la Revolució va náixer, y que á la Revolució deu tot lo qu'es, té avuy en las sevas mans el timó de la nau del Estat.

Qui reconeixera'n en Montero Ríos dels temps de les grans reformas, al colaborador infatigable d'en Ruiz Zorrilla en l'obra revolucionaria, qui l'havia de reconeixenr en l'actual gobernador caduch, encongit y cortés, sense una idea, sense un pensament, sense un impuls, content y satisfet sols ab poder fer la fortuna dels seus fills, gendres, nebotes y parents de totas menas y de crearse una oligarquia d'amigatxos que li permeti servir de contrapécs á n'en Maura, en el plan que's portan de restablir el desacreditat pacte del Pardo tramat per en Cánovas y en Sagasta sobre'l llit mortuori de D. Alfonso XII?

Ningú seria capás de reconeixel. Bé es veritat que desde la época de la Revolució fins avuy ha plouyt molt, y ab tanta auyga com ha caygut del cel s'han auygut las conviccions dels homes que semblavan sustentarlas ab la major fermesa. S'han auygnat y la corrent dels auygnats se las ha emportadas riu avall, anants a perdre en el mar del olvit.

D'ellas ja no'n queda res més que un débil recor y un abrumador descrédit.

No es pas per sas antigues tendencias revolucionaries, avuy ja completament claudicadas, que ha sigut cridat als concells de la Corona. Si encare las sustentistes hauria trobat tancadas y barradas las portes del poder. En Montero Ríos té un mérit superior als ulls dels que utilisan els seus serveys: en Montero Ríos es el firmant del tractat de París, es el sancionador de la decadència y de la ruïna de la nació.

Haurí d'extingirse amagat dintre d'un sot y'l colocan sobre un pináculo, com un reclam estimulant.

La seva elevació vol dir qu'en una nació decrepita, tan sols las baixesas troban la deguda recompensa.

\* \*

Aixís seguirém, de cayguda en cayguda, de desastre en desastre, de vergonya en vergonya, fins que'l poble revenintse y meditant sobre la causa originaria de sas desventuras se resolgu á realizar un acte d'enteresa.

Prengui exemple del any 68. Y tingui en compte que no basta tallar l'arbre del mal: sino que precisa arrabassarne las arrels, ó sino rebrotan.

La necessitat y la justicia de la Revolució la proclaman els mateixos que ab ella han transitit, encare que sigui ab la idea traïdora de desnaturalizarla. Al poble li toca referla, sense reparar en sacrificis, buscant en la pureza dels seus principis, la única forsa salvadora de la nació.

R.

## La nostra bandera

Inspirantse en la qüestió de las banderas, y ab motiu de la Festa de la Llibertat que demà celebran els republicans, un poeta de la terra qu'en aquesta oèsió vol mantenir son nom en el secret, ha escrit y'n ha remès la següent composició que trasladém ab gust a nostres lligadors:

## La nostra bandera

Quatre grans barras de sang  
té la nostra bandera...  
(Per què no havian de ser  
quatre rams d'olivera!)

Arbolèm-la ben ufana,  
catalans de bon sentit,  
la bandera catalana  
no és bandera de un partit.  
Arbolèm-la ben ufana  
que'l qui avui més s'hi engalanala  
es el qui menys l'ha ennoblit.

Salut, aimada Bandera,  
nostra abans, i ara i després.  
Sempre voleiant lleugerament  
estimèn en tu al Progrés  
tots els catalans qu'enrena  
no volèm guaitar mai més.

Ja no hi ha intencions insanes  
en el cor dels catalans.

Catalunya té germanes  
à les que allarga les mans;  
i es per què tu'ss encomanes  
la expansió dels pobles grans.

Santa ensenyana que'nss acobles  
à ton redós amb amor,  
dels ideals moderns més nobles  
siga'n talem guardador;  
mostra-nos l'Avenir dels pobles,  
tot ell pau y germanor.

Si no vols fer te odioosa  
à n'els ulls d'estrangeña gent,  
onejant esplendorosament  
abandonat à n'el vent.  
I no's sentis mai gelosa  
del llevant ni del ponent.

Si Espanya deshauciada  
et parla d'un poble mort,  
als quatre vents desplegada  
li senyalas el teu nord,  
oferingut-li à la vegada  
per sa salvació el teu port.

A tots peus la tiranya  
enderrocaram ayunt  
puig l'aubada del gran dia  
sota teu s'ha iniciat  
concentrant nostra energia  
en un clam de llibertat.

Per xó al cim de l'alta serra  
t'hi guardem un lloc d'honor.  
Clavat ton pal en la terra  
hi arrelarà fins al cor,  
que no ets ja'l penó de guerra  
si no l'arbre del amor.

Arbolèm-la ben enllaire,  
catalans de bon sentit,  
la bandera rondinaire  
que amaga'l cor del despit.  
Arbolèm-la ben enllaire,  
ónt no hi arribi'l mal aire  
de tan odi comprimit.

## 1868

NOTAS HISTÓRICAS DE LA REVOLUCIÓN DE SETEMBRE

L primer crit, l'alerta d'aquell gran moviment, página memorable de la nostra historia, va llansarlo el brigadier Topete, comandant de la esquadra anclada á la bahía de Cádiz, el dia 17 de Setembre.

Els barcos en las aguas gaditanas reunits eran els següents:

Fragatas: Zaragoza, Tetuán, Villa de Madrid y Lealtad; vapors: Ferrol, Vulcano y Isabel II; goletas: Santa Lucía, Edetana, Ligera y Concordia; transports: Santa María y Tornado, y algunas embarcaciones menors.

Trassades las líneas generales del moviment revolucionari y d'acord ab en Serrano y en Prim, doná'l brigadier Topete desde la Zaragoza, qu'era la nau capitana, un manifest dirigit al poble de Cádiz, que comensava aixís:

«Aspiramos—deya—á que los poderes legítimos, Pueblo y Trono, functionen en la órbita que la Constitución les señale, restableciendo la armonía ya extinguida, el lazo ya roto entre ellos.

»Aspiramos á que las Cortes Constituyentes, aplicando su leal saber y aprovechando lecciones, harto repetidas, de una funesta experiencia, acuerden cuanto conduzca al restablecimiento de la verdadera Monarquía Constitucional.»

Com se veu, el pensament del comandant de la esquadra pronunciada distava molt de ser antídinàstich. Una substitució de noms, un canvi d'homes, y quedavan plenament satisfechas las aspiraciones de D. Joan Bautista Topete.

Afortunadament, contrariant potser els seus càlculs, els aconteixements varen precipitarse, y apena acabava de publicar en Topete el seu manifest, en Prim, que'l dia 16 havia sortit de Gibraltar en un pontón, precedit del vapor Alegria, arribava á Cádiz, trasbordava immediatamente á la Zaragoza y desde aquest barco y ab fletxa del 18 de Setembre, llenava una ardent proclama que donava á la revolució un carácter més viril y més radical.

Aquest ja no's dirigia als gaditanos, com en Topete, sino als espanyoles.

«A las armas, ciudanos, á las armas!—deya.

»Basta ya de sufrimiento!

»La paciencia de los pueblos tiene su límite en la degradación; y la Nación española, que si á veces ha sido infundada, no ha dejado nunca de ser grande, no puede continuar llorando resignadamente sus prolongados males sin caer en el envilecimiento.

»Ha sonado, pues, la hora de la revolución; remedio heróico, es verdad, pero inevitable y urgente, cuando la salud de la Patria lo reclama.»

Imitant á n'en Topete, pero en forma més accentuada, en Prim seguia aquí especificant las causas que legitimavan la revolució de la qual ell s'erigia en representant, y després d'indicar en termes un tant nebulosos lo que convenia destruir, anyadía:

«Destruyamos, pues, súbitamente, lo que el tiempo y el progreso debieron paso á paso transformar; pero sin aventurear por de pronto soluciones que, debilitando la acción del combate, menoscabarían la Soberanía de la Nación.»

En tot això, la població de Cádiz, que ja estava enterada de l'arribada de'n Prim, acudia á las muralles y presenciació com á las set y mitja d'aquell matí la Villa de Madrid, la Zaragoza, la Tetuán y altres cinch barcos menors s'extenian en linea á lo ample de la bahía y disparavan una salva de 21 canonades, mentrels las tripulacions, enfilaras á las vergas, anunciavan á crits el pronunciament.

Cádiz, á pesar de la tentativa de resistencia del gobernador militar Boulogny, no tardà en rebelarse, aclamant al general Prim y manifestantse el paysanatge resolt á secundar el moviment iniciat per la esquadra. El coronel Merelo, que desde feya algunes dijas estava amagat en la població, se feu càrrec del mando, y el pronunciament de la hermosa capital andaluza quedà totalment consumat.

Reunits ab en Prim y en Topete, els generals redactaren un nou manifest que, encare que sense desvaneixen las vaguetas qu'en els dos anteriores campejavan, vingué á constituir, per dirlo aixís, el programa del moviment iniciat el dia 17.

El document en qüestió, que's publicà ab la fetsa del 19, anava també, com el de'n Prim, dirigit als espanyols, y portava las firmas del Dux de la Torre, Joan Prim, Domingo Dulce, Francisco Serrano Bedoya, Ramón Nouvelles, Rafael Primo de Rivera, Antoni Caballero de Rodas y Joan Topete.

Comensava el manifest ab las frasses propias d'aquesta mena d'escrits, y després d'excitar el valor y la energía dels espanyols, exposava las pretensions dels generals firmants.

«Queremos que una legalidad común, por todos creada, tenga implícito y constante el respeto de todos.

»Queremos que el encargado de observar y hacer observar la Constitución no sea su enemigo irreconciliable.

»Queremos que las causas que influyen en las supremas resoluciones las podamos decir en alta voz delante de nuestras madres, de nuestras esposas y de nuestras hijas...»

Y a continuació d'una decisiva y solemne apelació á las armas, acabava dihen:

«Viva España con honra!»

Era aquella la primera vegada que aquest famós crit, tant plé d'intenció, se llansava al vent. La revolució, si no feta, estava formalment plantejada.

«Viva España con honra!

Desde llorar han passat molts anys. A empatas y á rodolóns, la Espanya ha viscut.

Y bé ó malament, encare viu.

De lo que apenas se parla es de l'honra.

FANTÁSTICH

## Als monárquichs de Madrit

Ja ho sabia, ja ho sabia  
qu'era valents y aixorits,  
pro tant y tant, ni ho somniava.

Si cada un valeu per mil.

Tot Espanya 'us elogia,

y per lo que toca á mi

corralment que s'felicitó.

Bé, monárquichs de Madrit!

La jornada del diumenge,

díu, com doa y tres fa cinch,

que'l trono té vida llarga

mientras tingui uns adulats

tan honorats, valents y sabis

com vosaltres. ¿Qué vol dir

que la vigilia del dia

que'n dirfam del bullit,

á en Salmerón saludeissiu

ab uns quants d'aquells confits

que si's tastan s'indigestan?

¿Que'l dia del compromís,

ó més ben dit de la estafa,

y reflantvos dels civils

que tota forsa bruta

per fer valer vostres fins

repugnats y miserables,

robeu, dignes fills del Riff,

al poble son dret perfecte?

Això es res. El de París,

l'excellentsim gallego

tot ho arreglará y aquí

no haurá passat res *én es esot*

y tots quedareu tranquil

y ab unas actas susteretas

del modo més brut y vil.

Pro aquests deutes sempre 's pagan

y 'ls haureu de fé efectius

potser ab la vostra vida;

</

En cambi, pera ferlos no'n vulguin més de dificultats. El nou *Reina Regente* fa alguns anys qu'està comensat, y se'n necessitan encare alguns més y no sé quants milions, de pessetas per acabarlo. El *Cataluña* va ser comensat l'any 94 del passat sicle y encare està molt endarrerit.

Y si l'acaben resultarà que no serveix per no estar á l'altura dels moderns adelantos en el ram de construccions navals.

Aquesta es l'habilitat dels ministres de Marina de la monarquia. Engendran fotos que's fan vells avants de neixer.

¡Oh generositat del Eminentíssim! No content ab fer dedicar uns solemnes funerals á las germanas Rafà, víctimas de la bomba de la Rambla de las Flors, va destinar 150 y pico de pessetas al soccor dels ferits necessitats.

Molt menos de lo que fa diariament de calaixá á la botiga de la curia, ab el negoci espiritual dels casaments y dels divorcis.

Y encare si las hagués donadas sense perjudici de ningú.

Perque ara resulta, segons conta un periódich, que al acudir al Palau del Eminentíssim els contats pobres que reben una petita almoyna mensual, per lo que toca al mes corrent se'l va dir que ja se'n podian tornar... que no n'hi havia de fets... que la consignació estava agotada... que l'Eminentíssim havia tingut gastos benèfics extraordinaris.

Es fama que un dels pobres desatesos va dir plé d'amargura:

—Si saben ahont ha d'esclarir la próxima bomba y m'ho diuhen, m'hi deixaré caure, á veure si quan me deixin ferit me donan l'ausili que ara'm negan.

Pero no es aquest el verdader camí. Si 'ls pobres volen congradiar-se ab els encarregats d'exercir la caritat cristiana per compte del Eminentíssim, caldrà que's proveheixin de un instrument. Y res de guitarras, ni violins, ni cornetines, ni clarinets. Búsquino més ruidós: provehéxinse de un bombo.

Perque encare que l'Evangeli diu que la mà esquerra no s'ha d'enterar de la caritat que fassi la mà dreta, l'Evangeli no parla de les orelles.

Y per lo tant ¡cop de bombo que te cri!

La República Argentina ha votat una subvenció á favor de una companyia de vapors que s'ha compromés á fer viatges entre aquelles costas y 'l port de Vigo, en un màxim de 13 dies.

Aquí las subvencions se donan totas á la Transatlántica del Sr. Marqués de las Cinquillas, y no perque aumenti la rapides dels seus vapors, sino perque aumenti l'preu dels fletes als cargadors espanyols y 'l rebaixa als extranjers.

Las Repúblicas traballan pel progrés.

Y las monarquías... vive-versa.

Alguns periódichs de Madrid s'ocupan de la qüestió aranzelaria pròxima á resoldre, y senyalan ab el dit als fabricants de Catalunya, molts dels quals tant s'han distingit en aquests últims temps per l'apoyo que han prestat als regionalistes.

A veure si als exclusivismes anti-patriòtichs que han fomentat se'l hi contestarà ab un cop de mort, que tiri potas enlayre á la industria catalana.

En aquest cas, ja sabém qui pagará la festa: 'ls infelisos obrers, que, si van mal dadas, no podrán dir com els fabricants, que tinguin el ronyó cubert.

Transcripció literalment:

«Dice el periódico *Ejército y Armada*, que es del dominio general que no hay sitio ni lugar en que se reunan militares de los que han hecho las campañas coloniales que no se habla de quienes se aprovechan algo de los fondos del Estado en tal y cual expedición.



Els masclles d'ahir.

»Que se abusaba de los alimentos del soldado, proporcionándosele de la más inferior calidad cuando se pagaba como superior; que había quien por el vicio del juego no se le podía confiar el mando de una sola compañía, y que al volver de Cuba y Filipinas se vió y sigue viéndose ejercer la usura por algunos militares entre sus mismos compañeros, no faltando corredores con uniforme para operaciones tan bajas.

No podem afegir ni treure una paraula als párrafos transcrits, els quals fan venir á la boca l'amaraga frasse de *Hamlet*:

Tot està podrit á Dinamarca!

Si queda una part sana en aquella institució que, tenint l'honor per divisa, constitueix el bras de la patria, aquesta part sana veurà lo que s'ha de fer pel bé de la nació.

Sols el cauteri revolucionari pot extirpar tanta gangrena.

Únicament els mètodes de un austre tractament republicà poden fer recobrar á la patria la salut per duda.

La instalació de caloriferos en el Palau real, ab motiu de la visita de Mr. Loubet, costarà la friolera de dos milions de pessetas.

Ab una suma com aquesta n'hi hauria més que suficient per *escalfar* á fos qui fos, ab tanta eficacia que no tornaria á tenir fret en tots els días de la seva vida.

En Montero Ríos continua sense fer res, com no

sigui traballar pera la millora de tal ó qual individuo de la seva família, ó dels seus contertulius.

Y diu cada dia que tot va tan bé, qu'Espanya s'està banyant ab una mar de delícias.

Ressucitaré á Meco—deya días enrera—y li infundiré una vida tan robusta, que ja may més ningú puga matarlo.

En això s'equivoca de mitj á mitj. Meco es mort, està enterrat y podrit. No hi ha medi humà de resucitarlo.

A qui ha ressucitat en Montero Ríos, no es á Meco. Es al ridícul *Gedeón*.



POBLA DE MAFUMET, 20 de setembre

Difas enrera el nostre torero mítich va dir desde 'l bell que si'n obstinavam en no anar á doctrina, ell l'aniria á predicar pels cafès.

Y el poble se'l va escoltar tan bé que, invitats els candidats republicans á un gran mitín republicà, aquest va tenir lloc ab gran entusiasme, veientse molt concorregut.

Sápiga el torero de referencia que en virtut del carinyo que li professém, el dia qu'ell vagí á predicar al café, aquell serà el dia que nosaltres aniréns á missa.

CARME, 26 de setembre

Tenim en aquest poble un mestre y una mestra, matrimoni quin principal objecte es ensenyant forsa doctrina als noys que assisteixen á la escola. De aritmètica, gra-

màtica, etc., que es lo mes necessari, no'n saben ni poch ni gens.

De mestres com aquests que no'n vinguin á Carme, perque no'n necessitén.

MOLÀ, 24 de setembre

No necessitem venir á Barcelona per divertirnos, puig aquí tenim també el nostre Paralelo. El nostre panxut s'ha convertit en director d'orquestra y anava dirigint la música el dia dels maitines: per cert que á mitj carrer de Tamarit duyanas senyoretas van omplenar de paperets, y tan satisfet anava que no tocava de peus á terra. Tanta seria la satisfacció que sentia, que quan se va tancar, junta amb las *hicas de María*, en son corral, se posaren á tocar ab l'armoníum el *Frú-frú* y després la *Paula*. Ho va sentir qui va volgut, per això ho afirma un que no té res.

BANYOLAS, 25 de setembre

Pera las eleccions de compromissaris l'Ajuntament, qu'es eminentment republicà, va tenir una derrota. Conava ab el vot de un concejal que fou elegit pel poble, y aquell dia va donar el vot als carcas. També un fabriquant d'aygurdants, que havia format sempre en el partit dels adelantats, aquesta vegada va donar el sufragi als que volen la esclavit. Lo mateix que un fabricant de paper, que ho feu per conveniencia particular, donchs els retrogrados li prometeren que li farían tornar els diners de una multa que se li havia imposta ara de poch.

Quedan dits personatges anotats en l'*Index* de la República.

PRAT DE LLOBREGAT, 26 de setembre

S'ha donat el despido á un carretier que s'cuidava de recullir la terra sobrant dels carrers per compte del Ajuntament, pel mer fet de no haver obedit l'ordre d'un particular que volia li portessin la terra al corral de casa seva.

A primera vista sembla estrany, pero no ho es tenim en compte que dit senyor es parent d'un polítich autòmat que seu beu ilet, y amic del *pantorrilles* del poble, que no seu beu liet però compra vots.

Un dia, ja fa temps, se vá perdre un cop de estaca y se'l va trobar aquest senyor *particular*, y fora fàcil que se'n perdes un altre y se'l trobes el mateix fulano empeltat de cascic, perque ha de entendre que el ser *esbirro* no dona cap bon resultat.

CAPELLADES, 25 de setembre

Diumenge prop-passat, ab gran entusiasme per part dels corregionalis d'aquesta vila, va quedar constituit el Comitè de Unió Republicana, nombrantse una Junta directiva inferior.

Ja ho saben els republicans: las portas de casa están sempre obertas. Convé que tots estem á la una pera que demà que's presenta una segona lluita sapiguém triunfar, fins acabar d'una vegada, y per sempre ab la opressora reacció.

LILANSÀ, 18 de setembre

Vaya un ensotanat més ff tenim en aquesta vila! En vista de que la iglesia amenassava ruïna y la meytat de las llosses del enrajolat se li desmanegavan, puja un dia al cubell y digué: «Tots havent de fer els possibles, qui més qui menos, de donar alguna cosa, al objecte d'arreglar la casa del Senyor, y efectivament, totes las obras han estat pagades per quatre infelisos, sense costar cap centim al nostre pare d'ànimes.

Més valdrà que aquests quatre joguets dels sotanans tinguessin una mica més de bon cor pera fer caritat als pobres.

SAN QUINTÍN DE MEDIONA, 18 de setembre

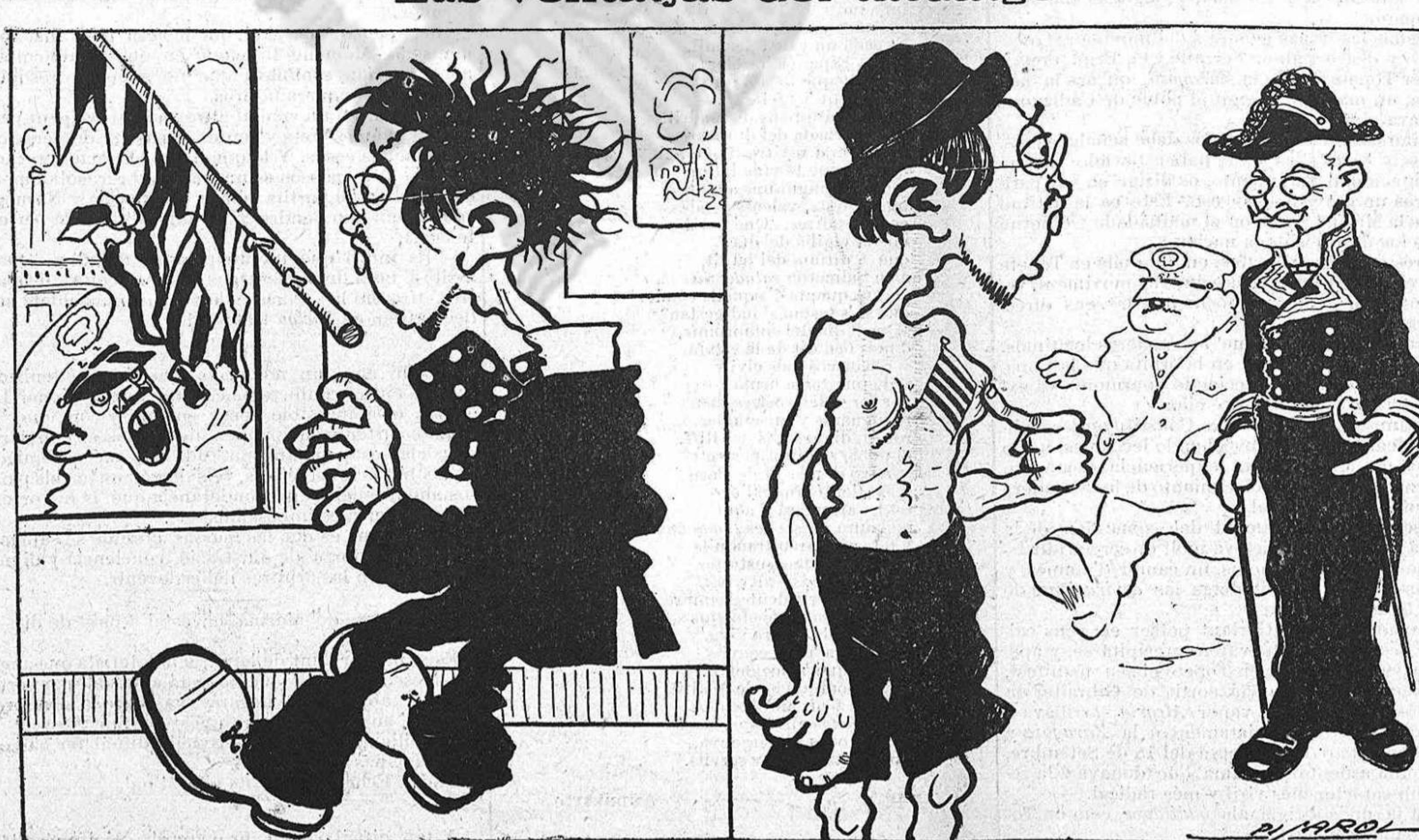
Fa pochs días, va morir un devot de las casas novas de can Pardo y al arribar el mossen ab el coro qu'portava á la casa del difunt, un dels llegats pera portar-lo llenys un ivatí. Llavoras el capellá no volgué que 'l blasfemo carregués ab el mort; pero l'portador no se'l escoltà y feu son camí cap al cementiri, resultant que arribà á l'iglesia prop d'un hora avans que 'l del gorri per lo qual aquest no volgué acompañarlo al cementiri.

¡Bravo per la gent puntillosa! Pero, ojo, que devegadas un puntilló corta una *puntilla*.

MASSANET DE CABRENYS, 19 de setembre

Fa ja alguns días que l'nostre mossen Grabat, la seva marmota y... la nebodeta están de viatje, deixant abandonada la parroquia al cuidado de mossen Cabrit, qui's passa la vida anant de cassera ó bé passenant el seu fetje per plassas y carrers, cregut sens dubte de que no hi ha cap maco com ell.

Y veraderament, es un maco de debò en el sentit manthonista, ja que no sab parlar d'altra cosa que de revolters y de tripas, revelant intencions renyidas hasta als principis mes vulgars de moral.



—Es á dir que 'm treuen la bandera?

—A veure, jarrhim aquesta!

las rassas!



Els masclles d' avuy

Veritat que n' hi ha un tip d' això? que un poble enter hagi de carregar ab uns tipos per l' istil!

RUBÍ, 20 de setembre

El dilluns de la setmana passada, segons de públics s'assegura, hi hagué un escàndol més que regular, en la fàbrica que aquí posseixen els Srs. Serrat, per haver sigut sorprès en una de les seves dependències un catalanista dels més recomanats i dels de més representació, ensenyant els Segadors i les Bases de Manresa a una traballadora jove i guapa del respectable gremi de les húcas de Maria.

El tal subjecte exerceix un dels càrrecs més importants de dita fàbrica, y es fama que à rats perduts funciona de corresponsal de *La Veu de la Gardunya* y altres periòdics difamadors, pretenent donar lliçons de moralitat als republicans. Ab propagandistes de tanta emprenedoria del catalanisme de Rubí te dret à esperar que diure de poch tot el poble formarà en les files del moralizador exèrcit de la gent de bé.

Pares que teniu fillas, no dormiu: envieu-les à traballar à la fàbrica Serrat, ahont ademés de guanyar un bon salari, vos les iniciarán en els augustos misteris del *Pi de les tres branques*, y las hi inculcarán les santas costums que tan bé sab practicar aquest *heroich defensor del deslliurament del nostre preuat terror*.

Aquí si que s' imposa un bon cop de fals, Srs. Serrat!



## UN DRAMA TRASCENDENTAL



ELS estracets qu' hem llegit en alguns periòdics, tenim idea de un drama del autor alemany Franz-Adam Meyerlein, titulat *La Retreta*, que ha fet molt soroll en aquell país y 'n fará sens dupte per tot arreu hont se representi.

Prussia es la nació militària per excelència. Impera en l' exèrcit prussià la ferrea disciplina cega y brutal, disciplina basada en la gerarquia de classes y en l' obediència, que ab rahó ó sense ella, s' exigeix als inferiors, fins al extrem de ofegar en ells tot sentiment humà. L' home convertit en autòmat, en una senzilla pessa de la gran màquina bèlica, es el resultat de l' organització especial de aquell exèrcit. Sols à n' aquest preu se compra la glòria militar.

Donchs bé: contra aquesta dura corassa metàlica resistent à tots els cops, ha empleat Meyerlein ab èxit complet el corrossiu del seu ingenio. *La Retreta* es un gran drama per l' emoció que desperta; es ademés una sàtira terrible per les idees falsas y convencionals que destrueix. La humanitat vindicada li deu el seu agriment.

\* \*

L' obra's desenvolupa entre militars. La fatuitat y la petulància son el distintiu dels jefes y oficials, que forman una classe apart, imbutits de la idea de que l' humanitat que no vesteix uniforme està composta de sers inferiors, despreciables, casi indignes de amor ó de respecte. Joves son tots ells, sortits de les Acadèmies, que no coneixen la guerra sino pels llibres. A falta de mèrits propis, per no haver tingut ocasió de contreure'l en cap campanya, s' enveixen del seu origen aristocràtic. Ningú tan orgullós com un tinent que s' creu superior a tots, sols per ésser fill de un general del 70, l' any de la guerra franch-prussiana. Aquest tinent, considerantse hereu dels entorixats del seu progenitor, mira à tots els seus companys per sobre de l' espalla, y per lo que respecta al subalterns y als soldats, no repara en dir seriament:—La menor falta de disciplina, si pogués, jo la castigaria ab la pena de mort.

Y 'ls tracta com à gossos. Pels subalterns no sent sino despreci. ¿Per ventura han sortit de cap Acadèmia? ¿Acàs poden alimentar esperances de glòria y de fortuna? En l' exèrcit prussià es impossible que un sargent pugui arribar à subtinent. La llei els condemnà à una perpetua inferioritat. Y elles s' hi resignan, aplanats sota'l jou de una férrea disciplina, que acceptan com una llei fatal, includible. En tals condicions, res té d' extrany que la filla del vell Volkard, heroich sargento, veterà de les campanyas del any 70, s' haja acostumat à considerar als oficials com uns sers sobre-humans, casi d' essència divina. Un d' aquests oficials l' enamora, la sedueix fentli las més afalagadoras promeses y acaba deshonrantla y abandonantla.

Son pare, el vell sargento, s' entera de sa desgracia y jura-venjarse. No sab encare qui es el seductor de la seva filla; pero ho esbrinarà, y quan això logri ell mateix se pendrà la justicia. Ay del miserable quan ho descubreixi tot! Ja ha trobat el fil, y empuyant un revòlver corre envers del que li ha robat l' honra y la felicitat. Pero veu qu' es un oficial y 'n revòlver li cau dels dits. No pot matarlo. La disciplina ho impideix. Davant de la disciplina no hi ha odis, no hi ha honor, no hi ha dignitat, no hi ha res més que la dura resignació.

Perque l' soldat davant dels seus jefes no es un home: es una part insignificantissima del conjunt que s' diu exèrcit, en el qual l' inferior està supeditat al superior, ab renuncia de tot sentiment humà, de tot arranç viril. ¿Matar à un capitán? No pot ferho 'l sargento, per més que sigui l' honor la seva religió. No pot ferho, perque al vestir l' uniforme va

deixarse marcar ab el ferro cudent de la disciplina. Altres sigués el deshonrador de la seva filla, ni qu' en lloc d' un fossen cent, à tots els mataria; mataria à un seu germà, à son propi pare que l' ha-gessin agraviat; però à un oficial, impossible.

Y no es que li fassin por las conseqüències, no es que temi als Tribunals, no es que l' amilaní l' càstich... Es que té davant seu à un oficial, à un superior, y el superior es sagrat, indiscutible, en bona y recta llei de disciplina.

La prova de que no té por es que no podent vindicar la seva honra ultratjada sobre l' seductor, la vindica sobre la seduhida. ¿Per què l' va creure al oficial, la mala filla? ¿Per què va deixarse caure en els seus brassos? ¿No es ella qui ha tacat sos cabells blancs? ¿No es ella qui ha promogut en el seu esperit rutinari aquell terrible conflicte de conciencia que l' sostraix? Donchs que mori. Y ab el mateix revòlver ab que s' volta venjar del deshonrador, sacrifa à la deshonrada, gloriantse de haver consumat un acte heroich en honor de la disciplina militar.

\* \*

Tal es el drama de Meyerlein, que s' ha representat à Berlin més de dos mil nits seguidas. La censura tractà de prohibirlo; pero no ho consegui, perque estava dintre de la llei. Lo únic que s' ha fet ha sigut dictar ordres riguroses, prohibint als militars anar à veure.

Pero, a pesar de aquesta prohibició, l' idea qu' entraña, impalpable com totas las ideas, ha invadit l' atmosfera de l' opinió y s' ha ficat fins dintre dels

quartels. Els centinells no li poden barrar el pas. Pot més que la consigna, la rahó humana.

J.



## ¡Confessada!

Per vici y en descàrrech  
de la teva conciència  
qu' encaro guarda escrúpols  
embrutats de fé cega,  
à un mal nomenat pare  
li has explicat la pena  
que t' ocasionan faltas,  
bolvàs de tan lleugeras.  
Del home que s' alaba  
de que Deu el delega  
perque perdoni à dojo  
lo que inspirat li sembla,  
has sentit paraulotes  
que danyan la decència,  
y cridan la vergonya  
y empanyan la pureza,  
fan resurgir en tas gultas  
un parell de rosellas.

Per culpa de aquell satir  
te trobas, inconsciente,  
arran mateix del dupte,  
en camí de sé escèptica:  
¿qui serà l' responsable  
si per cas te condemnas?

J. COSTA POMÉS

## ¡IDEL DÍA!

No està l' form per fer tortells,  
que 'ls joves, iguals que 'ls vells,  
entre penas y tropells  
no podém riure.

Si això dura, tinch permí  
que haurém d' apendre à dormir  
ab un son en sense fi  
per atiparnos,  
perque faltantnos el pà  
y lo demés per menjá,  
nos haurém de acostumbrar  
à pahir l' ayre.

Ara encare menos mal,  
que à geys passém lo sorral  
bevent ví artificial,  
y ab pà de fusta;  
ab monjetas de cartró,  
ab fideus fets de segó,  
ab oli de llí ó cotó,  
y tall's de sola.

Pró quan falti l' reguitzé  
d' emplastes, que l' adrogué  
ho fà pagar bastant bé  
sent de camama,  
si no 'ns provehim d' aglans,  
de castanyas y de pans  
de tortó, penas molts grans  
han de aixafarnos.

Jo, en vritat, no puch pensá  
hont anirém à pará,  
pero crech que no serà  
pas à Igualada;

perque ab tot lo que probém,  
y per més cosas que fém,  
penso que no sortirém  
de ca'n «no pago».

¡Es trista la situació!  
Y ab difícil solució,  
perque la resignació  
no val un céntim,  
y 'l que sobran son virtuts!  
¡Si hasta 'n tenen els més bruts,

## Recontant el bestiar



Entre xays y ovelles, doscents vintinou.

y en aquests temps tant perduts,  
no més fan nosal  
Qu' en 'quest sigle 'ls patacóns  
á n' els pillos tornan bons  
y 'l que no 'n té uns quants milions,  
viu... de la gana.  
Pero lo que 'm sub més greu,  
á més de no tenir meu  
un milió de galls... ó deu  
(no vé d'un tanto),  
es lo no contá tan sols,  
com m' ho han atribuït molts,  
ab cabells d'or, parlar dols,  
y per dents perlas,  
que á ser cert, d'un tresor tal  
ne treuria un dineral,  
y no vindrà tant mal  
la pedregada.  
Lo ff ja 'l veig. Si ab aquests  
medis no 'ns véyan may nets,  
ens repartiré bolets  
els uns als altres;  
que á n' aquí may ha faltat  
qui tingüés magatzem  
tot un càrrec d'estafat,  
natas y pinyas.  
Y... ivaja, prou! Qu' hi han tropells,  
y 'l forn no està per tortells,  
que 's joves, igual que 's vells,  
no podén riure.

LLUISETA DEL CASTELL

## Els «triomfs» perdigotaires



«ls perdigots regionalistes en lloc de ser de ciutat fossin de bosch, quan el cassador els venia una perdigonera, tot fent tomballons exclamaríen: —¡El nostre triomf! Y's tindrian per triomfants quan el perdiguera els portés entre les dents, y quan el cassador els fiqués dintre 'l sarró... Y fins quan la cuynera, ja plomats y esmocats els guisés á la vinagreta, exclamaríen tot sufragintse: —¡Quin triomf més colossal!

Diumenge, ab motiu de la manifestació de les banderes, el públic barceloní va deixar los sols, fent un paper que ni 'l d' estrassa. Y l' endemà *La Perdiu* proclamava el *triomf de la bandera*.

El poble català, que al últim els ha arribat á conèixer, no necessita ja ajuntarse ab ells pera realisar una manifestació de amor á la estigmada bandera de la terra. El poble se'n aparta perque comprén que 'l caràcter català es antitètic ab las sevas baladronades, hipocrisies y falta de aprensions, y sobre tot ab el seu esperit reaccionari... Ab ells no vol anar en lloc, ni á combatre al centralisme, perque 'ls perdigots fan veure que 'l ofan y de sota má sempre que 'n poden treure algún profit s' hi entenen... Y per això 'ls abandonà... Pero ells tant quant més sols se veuen, més triomfants se proclaman.

\*

«Bonica manera de combatre 'l centralisme, la manya que 's varen donar pera que 'ls partits monàrquics en l' elecció de senadors per la província de Barcelona, guanyessin tots quatre llocs! Procurant desviar tota intel·ligència ab els republicans, se varen abstener de pendre part en la elecció, deixant el camp enterament lliure als caciquistes. ¡Un gran triomf! Y sobre tot honrosíssim.

A Girona encara ho van fer millor, aliantse ab en Roure, l' abominable cacich de aquella província y ab els conservadors clericals, baix la base utilitaria de repartir-se las tres actas, á un senador per barba.

Y volen que la gent els cregui quan tronan y llamegan contra 'l caciquisme! Es alló que deyan días enrera. Quan els vejen agarbonats, vos pensareu que bregan... Acosteus'hi de puntetas y 'ls sorprendreu fentse petons impudicichs. Donchs bé: cada petó de aquests es un *triomf* dels seus.

\*\*

Lo més curiós es haver nombrat senador per las Económicas al insigne D. Albert Russinyol, diputat per Vich. Fou elegit per set compromissaris entre dotze, de manera que li va venir de un vot el quedar empata. Y no obstant, *La Perdiu* assegura que la votació va ser unànime... y com es natural proclama 'la nostra *triomf*.

Aquesta duplicitat de representació en favor de un home qu' en las anteriors legislatures á penas va fer acte de presència á las Corts, perque ell mateix sab de sobras que no té cap condició pera reemplasar ni per broma al Doctor Robert, es la confessió més patent de que 'l personalisme es l' únic móbil dels companys de causa. Tots els partits nombran als seus representants perque vajin al Parlament á fer continuas campanyas en pro de sus ideas: sols els perdigots els nombran perque deixin de anarhi. Y 'ls nombran per partida doble perque en las situacions compromeses, resulti doble 'l *triomf* de fuig d'estudi.

Per altra part, si al Sr. Russinyol l' han fet senador á pesar de tenir l' acta de diputat per Vich, ha sigut perque 'ls llegeix la confiança de que aquesta acta pugui ser aprobada. Tan bruta ells mateixos deuen considerarla.

\*\*

Decididament, ha arribat l' hora de que prescindeixin de la bandera de las quatre barras. El poble la vol per ell aqueixa bandera y no permetrà ara ni may que li ussurpien uns homes desacreditats, poch escrupulosos y farsants, caricaturas del verdader catalanisme.

Per altra part tampoch la necessitan.

Pera cantar grosserament els *seus triomfs*, ne tenen prou ab enarbolar al cim de un pal, l' acta de Vich y 'l gat del Nou Retiro.

P. DEL O.

## EL PONT D' ALCOLEA

I

—¿Qui son aquells braus capdills  
qu'en impetuosa avalanza  
corran en direcció al pont,

l'arma al bras, plens d'entusiasme?

—Son—respon joyós el vent—  
els salvadors de la patria,  
els que del nostre, bon nom  
van arà á rentar las tacas.

Entregada á la codicia  
d' esbirros servils y frares;  
regida per una colla  
de governants sense entranyas,  
l' Espanya's troba temps há  
tan odioisament postrada,  
que sense un esforç heroych,  
sense un esclat formidabile,  
molt poch deuria tardar  
en ser borrada del mapa

hont sòls poden figurarhi  
las nacions dignas y honradas.

No hi ha lleys, no hi ha justicia;  
no hi ha més que un simulacre  
de Gobern, qual missió única  
es escusar las butxacas  
dels pobres contribuents,  
á fi de que la llopada  
que remena las cireras  
pugui nadà en l' abundància,  
gastant á mans plenes l' or  
que 'l poble, suant, afanya.

La Constitució es un mito;  
las Corts, una burla infame;  
el Còdich, una irrisió;  
l' ordre, una burda pantalla  
qu' encubreix l' immens desordre  
que impera en las classes altas;  
la moral, una comedie  
per mals clowns representada;  
l' administració y el dret,  
una ridicula farsa;

darrera la qual sòls hi ha  
abusos, mentidas, trampas.

Per xo aquests van cap al pont,  
l' arma al bras, plens d'entusiasme:  
venen de la llibertat  
restaurar l' era sagrada,  
donant si convé la vida  
per la salut de la patria.

Calla 'l vent. Els lluyadors  
arriban ja á l' altra banda,  
y l' aigua que sota 'ls archs  
serpenteja en suaus onades,  
va repetint dolosament:

—Nobles capdills, heros, àngels!

II

—¿Qui son aquells caballers  
que ab la cullera arbola  
tornan ara á passá el pont,  
pero en direcció contraria?

—Son—dúi indignat el vent—  
els mateixos personatges  
que un dia 'l varen passar  
per anà á salvar la patria.

Quan el régime antich  
que tant odi 'ls inspirava  
hagué desaparecut; quan, ja la patria salvada,  
pogueren mangonejar  
sense impediments ni trabas,  
de la nit al demà,

dels juraments olvidants  
que sobre aquest pont gloriós  
ens havíen fet, giraren  
ab tanta velocitat  
la abigarrada casaca,  
que si no que 'ls coneixíam  
els 'guersam erugut uns altres.

No hi hagué res de lo dit.  
Promeses, formala paraulas,  
discursos, declaracions,  
arrebataadors programas,  
tot va quedar trossejat  
ab la més insignia barra.  
Dant á entendre clarament  
que al anà al pont sòls buscaven  
fé alló de «quitate túz,  
y 'ns hi posarém nosaltres»,  
erigits ells en senyors  
dels als destíns d' Espanya,  
no van fer més que seguir  
dels derrotats las petjudias,  
contrayent idèntics vicis,  
realisant las propias trampas  
y explotant al cànvit poble  
ab las mateixas camàndulas.

Per xo avuy, passats tants anys,  
se troba la trista Espanya  
si fa ó fa d' igual modo  
que quan els altres manavan.

A baix, un poble envilit,  
atropellat, mort de gana;  
á dalt, quatre peixos grossos  
que nedan en la abundància.—

Calla 'l vent. Els bons senyors  
arriban ja á l' altra banda,  
y l' aigua que sota 'ls archs  
serpenteja silborotada,  
muraura ab ayrat accent:  
—Farsants, vividors, canallas!

C. GUMÀ

## La solució



EGONS els papers públichs han  
tingut la bondat d' explicar-nos, la major part de la població d' Espanya está tocant el dos cap á Amèrica.

Naturalment, els polítichs graves, espantadissos per interès, comentan ab desespero el fet, calificantlo de síntoma premonitori de la nostra proxima y total ruina.

Jo no, al contrari: tan radicalment dissenteixo de la opinió d' aquests Jeremias de frac y corbata blanca, que precisament crech, y ab tota ingenuitat ho diu, què ara es quan comensém á anar bé.

Estich tan fermament convenst de que lo pitjor que hi ha á Espanya són els espanyols, que... no saben vostés alló del gobernador civil y 'ls rellotges.

En una capital, qual nom en aquest moment no fa al cas, estaven realisant els escurabutxacs una campanya terrible. No hi havia dia que no fossin robats vintich ó trenta rellotges de metalls més ó menys preciosos.

Inútil dir que 'ls perjudicats posavan el crit al cel y que las queixas que per aquest sensible motiu arribaven al gobernador de la província se tocaven l' una á l' altra.

—¡Senyor gobernador, aixó es un escàndol! ¡Senyor gobernador, aixó no pot anar! ¡Senyor gobernador, aquí no hi ha seguretat ni res que ho sembli!...

Tant y tant pujá la cridoria, que un vespre 'l senyor gobernador, ja empipat fins al cap de munt, com se li presentés un ciutadà participantli que feya un moment que 'l rellotge li havía volat de la butxaca, exclamá fora de si:

—¡Aixó s' acabarà un dia ó altre!

—¿Quán? —va preguntarli el robat, ab la major bona fé.

—Quan els lladres ho hajin escurat tot y ja ningú porti rellotge.

Lo mateix, al meu entendre, 's necessita perque Espanya vagi bé. Mentre aquí hi quedí un sol espanyol, no hi ha que pensarhi.

En mitj de tot, lo curiós del cas es que aquests polítichs y aquest govern que tan consternats se mostran perque la gent se'n va, son precisament els únichs responsables de la actual espatòsa desbandada.

—Per qué emigran els infelissons que cada vapor se'n porta d' aquí?

—Perque á Espanya hi estan massa bé?

No: se'n van perque hi estan malament. Y de que hi estiguin malament, ¿qui 'n té la culpa? ¡Jo! Vostés, que en sa vida han sigut may ministres, ni diputats, ni sisquera arcaldes de barrí?

La tenen els explotadors del país, els que 'l xuclan, els que 'l empobreixen, els que 'l deixaen sense pa, sense rals y sense camisa.

Vajin á qualsevol port á l' hora en que un vapor carregat d' emigrants està á punt de sortir; passin llista, preguntin á cada un d' ells qui es, de què fa y quina posició ocupa, y 'm deixo tallar una orella si entre aquell remat de dos ó tres cents homes hi troben cap milionari, cap bisbe, cap tinent general ni cap senador vitalici.

Els pobres son els que fujen; els vensuts, els cansats, els que ja no se senten ab forças pera resistir un dia més als atropellos del govern ni las xarpades dels recaudadors de contribucions.

Ben clarament ho ha donat á entendre el gobernador de la Corunya, en un escrit ahont refereix ab els més negres colors la despoblació de Galícia y la forma en que 'ls agents d' emigració catequisan als pobres traballadors y 'ls decideixen á passar el charco.

Veritat es que avuy, pera induhir á un espanyol á donar aquest pas no s' necessita gayre eloquència.

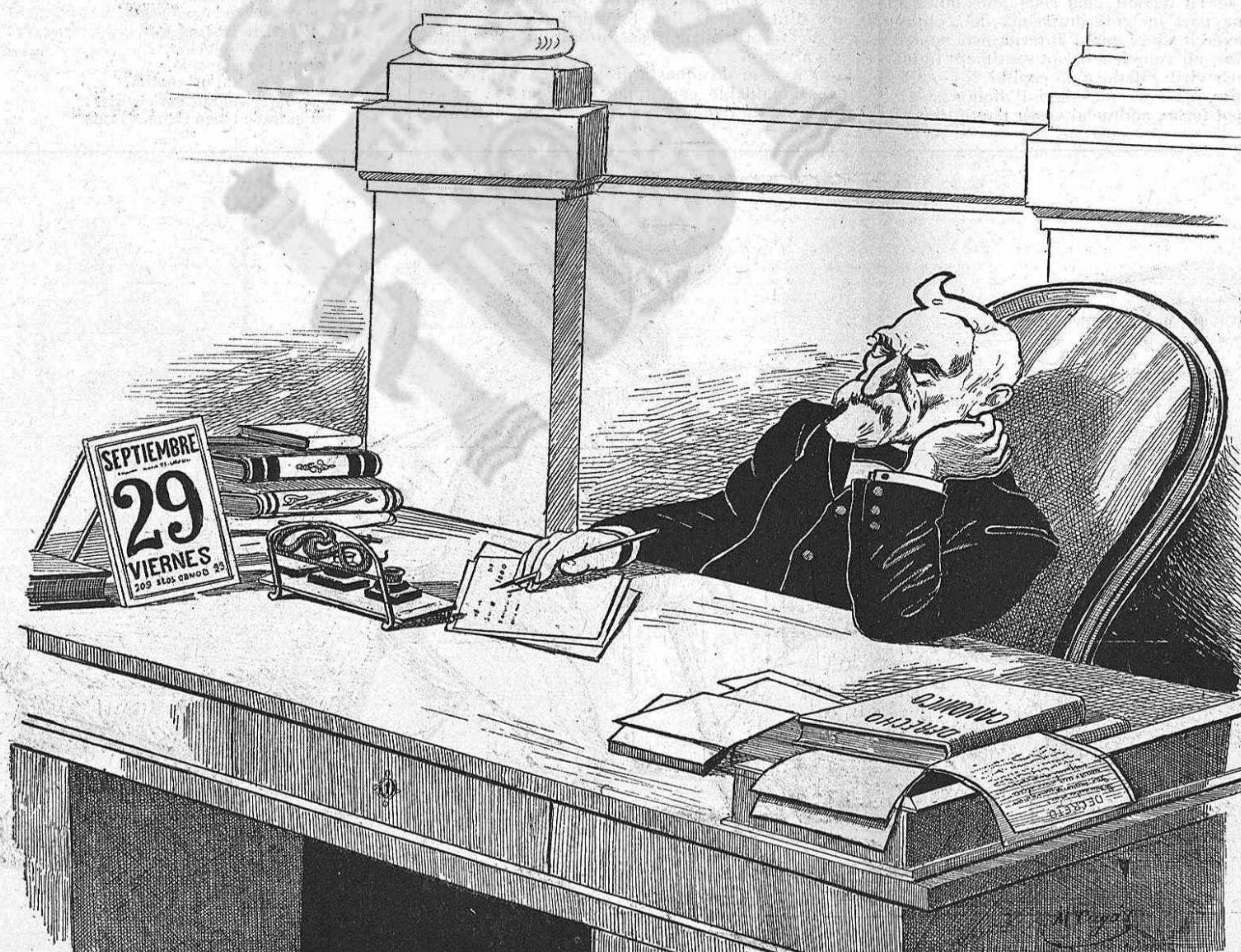
La realitat aquí no pot ser més negra. Miseria, impostos, pà car, vi set vegadas convertit al cristianisme; la mort de fam en un recó, si callas; el garrot de la policia, si t' atreveixes á protestar; trompades per aquí, tiros per allà, crits y lamentacions per tot arreu...

Per acabar d' enfosquir el quadro, ara s' obriran las Corts y calculin quina tristesa no ha de fer el sentir aquells discursos de 'n Montero Ríos demonstrant que tot va bé, y aquelles arengas de 'n Romanones assegurant qu' encare anirà millor, y aquelles fantasiás de 'l Echegaray confirmant en prosa y en vers tot lo que haurán dit en Romanones y en Montero!...

En cambi allà, á Amèrica, á las Pampas, quinas coses més bonicas y més rialleras s' hi veuen... d' aquí estant! Terras regalades; bestiar regalat; una caseta blanca, ab jardí, á pagar á plassos d' una peseta al mes... La prosperitat, la fortuna, la opulència, la possibilitat de convertirte un dia en un Vanderbilt, en un Astor, en un Morgan; d' arribar á ser el rey de la llana, dels cuyros ó dels frigorífichs...

Posat el pàgex, el sabater, el manyà, el mestre de casas, entre aquests dos plats de tan desproporcional suculencia; obligat á optar entre las tremendas bolas dels discursos de 'n Montero y las hermoses hisendes, que á las planuras de 'l Argentino están esperant amo, ¿qué ha de fer l' infelis sino encaminar-se directament al moll y tirarse de cap al barco.

## Fetxes que atormentan



—Vet' aquí per qué serveixen els e.lendariots americans! Per refrescar recorts que un hom voldria olvidar.

avans un altre feligrés no li passi al davant y li prengui la llitera?

No: lo extrany no es que alguns gallegos, y algunos andalussos y alguns mallorquins emigrin: lo raro es que no emigrem tots.

Aixis frares y capellans no sabrian de què fer mánigas y, realisantse l' ideal de 'n Laureu Fi guerola, podríam colocar als Pirineus y als punts més visibles de la costa un lletreiro que dignés:

ESTA NACIÓN SE ALQUILA

Serà potser aquèsta l' única manera de demostrar al món que aquí, si bé es cert qu' hem perdut els quartos y la vergonya, no hem perdut l' humor.

A. MARCH



OLT content está'l matador de Meco, per las grans ventatjas que's figura haver conseguit per Espanya, en la cudent qüestió del Ma-roch.

Y total ¿saben á qué quedan reduhides aquestes ventatjas? A que la Conferencia internacional en projecte's reunirà á Espanya: precisament á Algeciras.

Las potencias contractants deuen haver acceptat ab gust aquest punt de reunió, perque á Algeciras las donas van ab la cara tapada com las moras... y els diplomàtichs, al cap-de-vall farán lo mateix: tamé's taparan.

Per lo demés, las alegrías d' en Montero Ríos no tenen rahó ni motiu que las justifiqui.

Al cap-de-vall tot se redueix á que las potencias s' hajen avingut á venirnos á afeytar á domicili.

No per això n' sortirén ab la cara menos plena de tails y esgardissadas.

De La Perdiu:

«Per això aquests mateixos días, al pelegrinar pels consuls de Inglaterra, Austria, Alemania y Russia, preguntant per las banderas d'Irlanda, Bohemia, Macedonia, Polonia y Finlandia, pera posarlas de color en un llibre catalá próxim á editarse, responian aquells cónsuls, ab unanimitat: «Polonia? Irlanda? ¡No tenen bandera! Y si'n tenen, no'n sabém res...» Y al dirlo, semblava que tremolissen de por totes las tiranias.»

¡Ah, Tartarin! ¡Tartarin!

També aquí á Barcelona, diumenje, ab la vostra manifestació de las banderas, els tirans van tremolar. Sols que van tremolar de riure.

Com un calment á la gran miseria, que devora á la major part de las provincias espanyolas, bô sera qu' s' difundeixi la següent notícia:

«Por la Dirección de la Deuda se ha declarado á D. Manuel Allendesalazar el derecho á percibir diez mil pesetas anuales en concepto de cesantía de mi mistro.»

Vegin si'n son de gamarrusos els espanyols que aquests días emigran á América.

¡Vaya una falta de paciencia la que demostraren al fugir d' Espanya!

Si aqui's quedessin podrián aspirar á que qualsevol dia l's nombressin ministres de la Corona, y ab això sòls ja tindrián la fortuna feta.

Una cessantía vitalicia de 10,000 pessetas anuals... ¡y á viure!

¿En quin altre país trobarán una ganga com aquesta?

En Weyler no vol consentir que las Juntas de reformas socials inspeccionin els tallers militars, ahont diu que's compleixen las prescripcions legals, y no hi ha necessitat de que ningú vaja á manyeflear.

Ell ho diu y se l' ha de creure.

Ademés, las lleys generals no's fan pels que vestixen uniforme. Quan se'n presenta una á la porta de un establiment militar, el centinella, complint las ordres que té rebudades, li encara'l fusell, diuenthi: «¡Atrás, paisana!»

Un episodi de las últimas eleccions.

Visitava'l candidat Godó la vila de Capellades, y com no es capás de fer un discurs, va encarregar qu' l' es per ell el secretari del Ajuntament, qui per aquestas y altres coses es un trumfo.

Y va servirlo d' amic. Figúrinse qu' entre altres cosas va dir que no devian votar al candidat republicà, dada sa condició de foraster, y sí al Sr. Godó, fill del districte «perque—va afegir textualment—més val un ximple coneget, que un sabi per conéixer.»

El Sr. Godó, allí present, envanescut ab el títol de ximple que li adjudicavan, feya ab el cap senyals d' aprobació.

Fan mal els perdidots en atacar al Sr. Huélin, pels abusos que ha comès en el districte de Vich.

Perque'l Sr. Huélin, quan se deya Ferrán y no Fernando, es á dir quan figurava en las filas perditoyeres, va sortir elegit regidor pel districte de Sant Andreu, arrebatant per mals medis y ab ajuda dels companys de causa, l' acta que havia guanyat legítimamente el Sr. Gispert.

De manera, que si ara'l tractan de taruguista, sempre l's podrà respondre:

—No us queixe de que n'haja sortit mestre, ja que ab vosaltres vaig comensar l' aprenentatge.

Llegeixo:

«Se conta que un magistrat, parlant de las fasses distintas que ha passat el sumari instruït en averiguació del autor de las bombas y de las dimisiós, traslados y murmuracions que la tramitació ha produït, digué:

—Cuando los magistrados vistamos toga encarnada como los cardenales, estaremos bien.

Vaja, al que m' desxifri la verdadera significació de aqueixa frase que tant dona que pensar, me comprometo á ferli un bon regalo.

Li regalaré un cardenal molt cantador, ficat dintre de una gabia molt original, que té la menjadora y l' abeurador en forma de dos mitjas bombas.

Espanya pintoresca.

La Puebla es un poble de las Balears. Donchs á Puebla va ser sorpresa una dona casada que vivia maritalment ab un home que no era'l seu, y dalt de un carro y nua de pél á pél la van passejar per la població exposantla á la vergonya pública.

Vels'hi aquí un quadro que demostra que sisquera en materia de moralitat Espanya's va europeisant á pas de carro, y ab tanta eficacia que ja fins pot prescindir de la camisa.

Per las provincias andalusas han entrat en funcions tres ó quatre partidas de bandolers que traballan á l' antiga usansa.

Armats fins á les dents, s' apostan en els punts més estratègichs dels camins, y al crit solemne de «Diners, ó la vida!—allegereixen als indefensos viatants.

Fins ara cap dels facineros ha sigut capturat.

—Y quina falta fa?

—No son ells, per ventura, els que traballan ab més interès pel restabliment de las clàssicas costums de la terra espanyola, qu' estaven ja casi á punt de perdre's.

—No son ells els que impulsan al progrés, en la direcció mateixa en que l' han empés ja fà molts anys els governs de la monarquia?

—Els camins infestats de ladres... las poblacions curvillades de convents... ¿qué més poden desitjar els admiradors fervents de las santas tradicions espanyolas?

—Y per què se'ls ha de perseguir? ¡Veyám!

—¿Que per ventura son periodistas?

S' atribueix als monarquichs de Barcelona l' idea de presentar batalla al partit republicà en las próximes eleccions municipals. Es més: diuen que per guanyar alguns llochs en el Consistori's valdrán de tots els medis, fins d' aquells més extremats que solia emplear el caciquisme, quan á favor de la general indiferència, era amo absolut del camp.

Ja m' agradarà que ho intentin: may sigui sino perque's convencin de nou de que ha passat el seu temps, y ha passat per sempre més.

—Aquest dia m' ho deya un republicà, dels que no faltan may á la seva paraula:—Las tupinadas no las consentiré: primer que hi haja una gran trençadissa de tupins dels tupinayres.

Y al dir això feya l' accionat de trencar caps.

A unas monjas carmelitas de Lilla (Fransa) las han expulsadas del seu convent, havent sigut necessari forzar la porta que's negavan á obrir.

Colocadas en uns carruatges, van dirigirse á la estació del carril, protestant (lo qual no fa catòlic) y alsant el crit de llibertat (lo qual no fa clerical).

No hi ha com obrir las gabias místiques, pera convertir á las blancas colometas del Señor, en acerri-mas partidaries de la protesta y del liberalisme.

Els monteristas tractaven de fundar un periódich defensor de la comunió dels que actualment menjan del pressupost. Ja fins l' havían batejat. S' havia de

dejar que el crit de llibertat (lo qual no fa clerical).

Pero, á última hora, han desistit del projecte.

Y ab molta rahó. Perque ningú té avuy tants motius com ells pera desconfiar d' *El Porvenir*.

Ja casi está tot á punt pera rebre á Mr. Loubet, en sa proxima visita á la Vila de Madrid.

Entrarà funeralment, anant al Escorial (edifici commemoratiu de una derrota francesa) á depositar una corona sobre'l sepulcre de D. Alfonso XII.

Pero després ja farán tot lo possible pera divertirlo.

La proba es que s' donarà en obsequi seu una corona de toros y s' efectuarà una revista militar, organitzant al efecte unitats tèctiques, qu' en temps normals no existeixen.

Falta saber qu' es lo que l' divertirà més: si l' totes o la revista.



En tu puerta planto un pino  
y á dalt del pí una bandera,  
perque'l gobernador veji  
que tú y jo som de la ideya.

Dugas canas de Ilustrina,  
una canya y un balcó,  
y aquí tenen un noy mascle  
que s' creu que ha salvat el món.

Si será'l Autonomía  
una idea noble y santa,  
que, pesi al conreu que reb,  
creix y creix y pren ufana!

Imparcial, permet que t' digui  
qu' ets un metje molt extrany;  
ab las tevas raras fórmulas  
curas lo que vols matar.

Conech un gobernador  
tan vivot y tan discret,  
que ja comensa á comprender...  
qu' en cert lloch hi està de més.

Cada dia vint bunyols,  
cada hora deu gatuperis;

## Un catalá davant de la bandera



Mestres, euydado ab lo que feu, que questa bandera es de tots.

—Ah! Si us la quedeu per vosaltres  
sols, passo de llerch.

## SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 1895

1. XARADA.—*Per-si-a-na.*
2. ANAGRAMA.—*Ramón—Román.*
3. TRENCÀ-CLOSCAS.—*El santo de la Isidra.*
4. LOGOGRIFO NUMÉRIC.—*Prègoli.*
5. GEROGLÍFICH.—*Per trastos vells; los encants.*

Han endavinat totas ó parts de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Matías Costa (a) Criandillas y C. A., Alfonso Vergés y Costa, etc., y Pep del Orga.

## ENDEVINALLES.

### XARADA

Cert jove, grossó, atrevit  
te diu *Dos-hu-inversa-quinta*

y seguidament te pinta

l' amor que arbora'l seu pit.

Afegeix que *hu-dos-quint nit*

pateix *quart* desvetllament,

que de dia fer torment

constantment el té excitat,

qu' espera un sí ben donat

pel logro del casament.

No l' creguis, te diu mentida

*Dos-terça*, la *Quinta-tres*

va crèuresel y després

el tuno le engegà á dida.

No sigue *prima-invertida*

*tercera*, que ara ja ets gran

y desprecia el que dirán.

A pesar qu' ets un xich *tot*,

me doldria que l' xicot

se'n gaudís, perque es un truhan.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA  
La carta que un cardenal  
fà algú temps que va tenir,  
sa copia jo 'n vaig llegir  
en la premsa liberal:  
Sent igual l' original,  
com lo que la copia deya,  
per mí molts y molts *tot* feya  
el llegir semblants *total*.

TRENCA-CLOSCAS

S. MARIA LLINOSA

Formar ab aquestas paraules el nom d' un drama.

A. CARABACH

LOGOGRIFO NUMÉRIC

- |            |                     |
|------------|---------------------|
| 1 2 3 4 5. | —Nom d' home.       |
| 3 5 4 2.   | —Nom de dona.       |
| 2 3 4.     | —Classe de traball. |
| 1 5.       | —Nota musical.      |
| 5.         | —Vocal.             |
| 1 2.       | —Part del cos.      |
| 5 3 2.     | —Rabia.             |
| 4 5 3 2.   | —Temps de verb.     |
| 1 2 3 5 4. | —Parentiu.          |
| 3 2 1 5.   | —Herba fibrosa.     |
| 1 2 3.     | —Immensitat.        |
| 4 2.       | —Persona.           |
| 2.         | —Vocal.             |
| 2 1.       | —Per pescar.        |
| 3 2 1.     | —Conjunt de flors.  |
| 1 5 3 2 2. | —Temps de verb.     |
| 4 5 3 2 3. | —                   |

La festa de demà. — Al Coll!



—A la gloriosa memoria de la Revolució de Setembre!

## CORRESPONDENCIA

Caballers: Francisco T., Eugeni Duch Salvat, F. Joseph C., Jaime Pascual Cartró y Joseph Subirats: No se han massa bé.

Caballers: E. Ordanyá, A. Cararach y Artur Pons: Menos mal.

Caballers: J. G., E. G. y P., Joseph Baldris, Joan Vía Olivella (a) Marcó, Joonet de Vilafranca, Norbert Jap, J. Sureda y Paradís, Vicens Bertran y Codina, y J. Ferrer y Navarro: Rebuts els originals enviats ab destí als Almanachs, y gracies.

Caballer: Galimatías II: No 'ns hi comprometém cada setmana. Millor será que no 'ns dongui coneixement més que dels fets de verdadera importància. — Andresito: Tantas merçés. — A. Cararach: Els cantars no poden anar. — A. Boadas Ribot: Las veritats s'han d'explicar més

ben dauradas. — Camilo Congost Sanz: Tenen molts perros. — F. Joonet: Els versos de la xarada no 's poden agafar ni ab pinsas. — Fèlix Cana: Bien pels homes treballadors! — Lledó Vila y Huguet: Entré en carteria, per un si es cas. — J. Anglés: Quan ne sigui fadri ja 'ns avisarà. — J. Gili y Muntal: No 'ns acaba de xocar. — F. Jové y Calbó: Els seus petits treballs no son aprofitables. — Manuel Nofré: No hi ha cabut. Veurem si es ocasió mes endavant. — M. G. y P.: No senyor, no 'ns hi podem entretener en guitarre las faltas de ortografia. — Pere Salom Parera: Epitafis en 'quest' hora? M sembla massa aviat. Els

guardarem, de tots modos. — Pau Clariana: ¿Quif sab?... Podria ser que sí. — Palà i Iglesias: Els trenca-closcas es lo qu'està millor, y encare no estan bé. — Musclos: Rebuts y gracies. — S. G.: No es possible. — A. A., J. P., J. P. (Petxina), J. C., y J. Q.: No 'ns es possible insertar las cartas que 'ns remeten, per varis motius.

Imprenta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8  
Tinta Ch. Lorilloux y C°